

Remiss av SOU 2021:61 Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk Ju2021/02575

Del 1 - översyn av regelverket om utvisning på grund av brott

Syftet har varit att åstadkomma en skärpt reglering som ger förutsättningar att i fler fall än i dag utvisa utlänningar som begår brott. En fråga som stått i särskilt fokus har varit utvisning på grund av hedersrelaterad brottslighet och hatbrott. I denna del har också ingått att ta ställning till om bestämmelsen om återreseförbud bör ändras samt om det bör införas en möjlighet till ny påföljdsbestämning när påföljden har lindrats på grund av utvisningsbeslutet, men detta sedan inte har kunnat verkställas. Slutligen har denna del av uppdraget omfattat att ta ställning till om åtgärder kan vidtas för att effektivisera verkställigheten av beslut om utvisning på grund av brott. En vägledande princip för arbetet har varit att utvisningsfrågan ska bedömas på ett nyanserat sätt och att det ska finnas en proportion mellan brottslighetens allvar och rättsverkningarna för enskilda. En annan grundläggande utgångspunkt har varit att internationell rätt ska beaktas och respekteras. Vår strävan har också varit att regleringen till sitt utfall ska närma sig den i de övriga nordiska länderna.

Del 2 - stärka skyddet mot utvisning för brottsoffer

Närmare bestämt har uppdraget i denna del varit att ta ställning till dels hur skyddet mot utvisning för den som drabbats av hedersrelaterad brottslighet kan stärkas, dels om ytterligare myndighetsaktörer ska kunna ansöka om uppehållstillstånd för betänketid för offer för människohandel.

Del 3 - se över reglerna om att neka och återkalla uppehållstillstånd på grund av brott

Utredningens förslag:

Vi föreslår att brott av viss karaktär ska kunna leda till utvisning även vid straffvärden som är lägre än sex månaders fängelse. Detta bör kunna komma i fråga främst när brottet har inneburit ett angrepp mot någons liv, hälsa, frihet eller frid eller när brottet annars utgjort en påtaglig integritetskränkning. I synnerhet kan det finnas skäl att underskrida straffvärdegränsen när brottet har begåtts i en nära relation, riktat sig mot en skyddslös person eller när det funnits ett hedersmotiv. Också om det funnits ett hatbrottsmotiv kan det finnas skäl att överväga utvisning vid straffvärden som inte når upp till straffvärdegränsen. Detsamma gäller när brottet har riktat sig mot rättsordningen eller ett annat särskilt skyddsvärt samhällsintresse.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Det behöver dock finnas klara riktlinjer för när straffvärdegränsen får underskridas. Detta för att undvika att olika tolkningar görs av olika delar av straffvärdegränsen.

Utredningens förslag:

Skälen för utvisning ska, liksom hittills, vägas mot utlänningens anknytning till Sverige. Vi föreslår dock att regleringen skärps på så sätt att domstolen, vid bedömningen av utlänningens anknytning till Sverige, särskilt ska beakta i vilken utsträckning utlänningen har etablerat sig i det svenska samhället. Med etablering avses här inte bara utlänningens deltagande i arbetslivet, utan anpassning till svenska förhållanden och förankring i samhället i stort. I vilken utsträckning utlänningen har etablerat sig i det svenska samhället måste avgöras utifrån en sammanvägd bedömning av samtliga relevanta omständigheter. Utöver sysselsättning, kan bland annat boendeförhållanden, kunskaper i

Arbetsmarknads- och socialnämnden

svenska språket, vistelsetid i Sverige och med vilken rätt utlänningen uppehåller sig i landet ha betydelse. Vissa brottstyper kan också i sig tyda på en bristande anpassning till svenska normer och förhållanden, inte minst hedersrelaterad brottslighet. Dessutom kan kvarvarande band till hemlandet tyda på en svag etablering i Sverige. På samma sätt som tidigare ska domstolen också särskilt beakta om utlänningen har barn i Sverige och övriga familjeförhållanden.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Däremot behöver det ytterligare utredas vad som innefattas av etablering. Det är ett ord som kan ha många betydelser och om utredningens förslag blir verklighet måste en samsyn finnas inom rättsväsendet och myndighetsfären

Utredningens förslag:

Enligt dagens reglering får en utlänning som hade vistats i Sverige med permanent uppehållstillstånd sedan minst fyra år när åtal väcktes eller som då varit bosatt här sedan minst fem år, utvisas på grund av brott endast om det finns synnerliga skäl. Vi föreslår att detta krav tas bort. I stället ska utlänningens vistelsetid i Sverige beaktas inom ramen för bedömningen av hans eller hennes etablering i det svenska samhället.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Däremot behöver det ytterligare utredas vad som innefattas av etablering. Det är ett ord som kan ha många betydelser och om utredningens förslag blir verklighet måste en samsyn finnas inom rättsväsendet och myndighetsfären.

Utredningens förslag:

Förbudet mot att utvisa den som kom till Sverige som barn ersätts med ett kvalificerat krav för utvisning. I dag gäller ett förbud mot utvisning när utlänningen kom till Sverige innan han eller hon fyllde 15 år och hade vistats här sedan minst fem år när åtal väcktes. Vi föreslår att förbudet utgår och ersätts med ett kvalificerat krav för utvisning av personer som tillhör denna grupp. Kravet bör i dessa fall vara att utlänningen har gjort sig skyldig till brottslighet som är särskilt allvarlig. Som en riktlinje bör kravet anses uppfyllt när brottet har ett straffvärde på minst två års fängelse. Det bör också anses uppfyllt vid särskilt stötande återfall.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas.

Utredningens förslag:

Möjligheterna att utvisa en person som omfattas av EES-regelverket kan inte utökas, men vissa regler får en ändrad utformning eller tas bort. Reglerna om utvisning av EES-medborgare och deras familjemedlemmar av hänsyn till allmän ordning och säkerhet, däribland de som gäller utvisning på grund av brott, har sin grund i det s.k. rörlighetsdirektivet. Det är därför inte möjligt att skärpa dessa regler. Som en följd av att kravet på synnerliga skäl för utvisning av den som vistats länge i Sverige tas bort (jfr ovan) bör de regler som är utformade med det kravet som förebild ändras eller tas bort. Detta berör dels den regel som gäller vid utvisning av en EES-medborgare eller en familjemedlem till

Arbetsmarknads- och socialnämnden

en EES-medborgare som har permanent uppehålls rätt, dels den regel som gäller vid utvisning av en medborgare i ett annat nordiskt land som vistats i Sverige sedan minst två år. I fråga om den förstnämnda gruppen anser vi att förutsättningarna för utvisning bör formuleras på ett sätt som ligger närmare rörlighetsdirektivets krav. Vi föreslår därför att utvisning i dessa fall får ske endast om det är särskilt påkallat av hänsyn till allmän ordning eller säkerhet. Beträffande den sistnämnda gruppen föreslår vi att kravet på synnerliga skäl – som här inte är föranlett av EU-rättslig reglering – tas bort.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas.

Utredningen förslag:

Särskilda förutsättningar för att utvisa den som har ställning som varaktigt bosatt i det s.k. direktivet om varaktigt bosatta finns särskilda regler till skydd mot utvisning för en tredjelandsmedborgare som beviljats ställning som varaktigt bosatt i en medlemsstat. Den som beviljats sådan ställning i Sverige omfattas i dag normalt av kravet på synnerliga skäl för utvisning av den som vistats länge i landet. Kravet har ansetts uppfylla de förutsättningar som enligt direktivet gäller för att få utvisa en varaktigt bosatt. Tas kravet på synnerliga skäl bort, bör direktivets förutsättningar i stället framgå direkt av lagtexten. Vi föreslår mot denna bakgrund att den som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige får utvisas på grund av brott endast om han eller hon utgör ett reellt och tillräckligt allvarligt hot mot allmän ordning eller säkerhet. Det får inte vara ekonomiska syften som ligger till grund för beslutet. Vidare föreslår vi att en domstol som överväger om en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt bör utvisas, ska ta hänsyn till hur länge utlänningen har varit bosatt i Sverige, hans eller hennes ålder, följderna av en utvisning för utlänningen och hans eller hennes familjemedlemmar samt utlänningens band till Sverige eller avsaknad av band till ursprungslandet.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Däremot behöver det ytterligare utredas vad som innefattas av synnerliga skäl samt reellt och tillräckligt allvarligt brott. Det kan ha många betydelser och om utredningens förslag blir verklighet måste en samsyn finnas inom rättsväsendet och myndighetssfären.

Utredningen förslag:

Vi föreslår att regleringen skärps så att återreseförbuden generellt sett blir längre när brottsligheten är allvarlig. Vid bedömningen av återreseförbudets längd ska domstolen särskilt beakta brottets straffvärde och karaktär, risken för att utlänningen kommer göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet och utlänningens anknytning till Sverige.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Däremot behöver det ytterligare utredas vad som innefattas av synnerliga skäl samt reellt och tillräckligt allvarligt brott. Det kan ha många betydelser och om

Arbetsmarknads- och socialnämnden

utredningens förslag blir verklighet måste en samsyn finnas inom rättsväsendet och myndighetssfären.

Utredningens förslag:

Av nuvarande reglering och praxis följer att ett återreseförbud vid utvisning på grund av brott räknas från dagen för underrättens dom. Förbudstiden löper således både under en eventuellt fortsatt rättsprocess och under verkställighetsförfarandet. Ytterst kan detta leda till att förbudet upphör att gälla – och beslutet om utvisning preskriberas – före det att utvisningen har verkställts. Av den anledningen, och för att den beskrivna ordningen inte överensstämmer med EU-rättens krav i detta avseende, bör regleringen ändras så att förbudstiden i stället börjar löpa vid dagen för utresa. Vi föreslår därför att ett återreseförbud vid utvisning på grund av brott ska börja löpa den dag utlännen lämnar Schengenstaternas territorium eller, om beslutet om utvisning verkställs genom att utlännen sänds till ett land inom detta område, den dag utlännen lämnar Sverige. I detta sammanhang ska vissa länder likställas med Schengenstaterna.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Däremot behöver det ytterligare utredas vilka länder det gäller utanför Schengen och ge EU-rätten möjlighet att uttala sig om föreslagen förändring.

Utredningens förslag:

Ökade möjligheter att utvisa den som har gjort sig skyldig till hedersrelaterad brottslighet eller hatbrott De ändringar av regelverket som vi föreslår innebär att det vid prövningen av utvisningsfrågan kommer beaktas i skärpande riktning att brottet haft ett heders- eller hatbrottsmotiv. Även på andra sätt medför våra ändringsförslag att möjligheterna att utvisa den som har gjort sig skyldig till hedersrelaterad brottslighet eller hatbrott ökar. Sådan brottslighet kommer alltså att kunna leda till utvisning i fler fall än i dag. Att det funnits ett heders- eller hatbrottsmotiv kan dessutom inverka på återreseförbudets längd.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Det kräver stor tydlighet i vad som ska räknas som heders- eller hatbrottsmotiv. Dessa två brott är öppna för stora tolkningsskillnader – vilket rättsfall genom åren har visat. Det behöver verkligen klargöras ytterligare då det finns luckor. Räknas det till exempel som hedersrelaterad brottslighet när ett barn tvingas gifta sig mot sin vilja och mot svensk lag?

Utredningens förslag:

En särskild prövningsregel vid hedersrelaterad brottslighet och hatbrott? Enligt våra direktiv ska vi lämna förslag på en reglering som innebär att frågan om utvisning alltid ska prövas vid hedersrelaterade brott och hatbrott. Det finns dock en rad praktiska och principiella invändningar mot en sådan prövningsregel. Behovet av en sådan regel kan också ifrågasättas. Av dessa skäl anser vi att en regel som innebär att frågan om utvisning alltid ska prövas vid hedersrelaterade brott och hatbrott inte bör införas. Trots ställningstagandet i sak lämnas, i enlighet med uppdraget, ett förslag till en sådan prövningsregel. Regeln innebär att en domstol som prövar ett åtal mot en utlännings, även utan yrkande, ska pröva om förutsättningarna för utvisning är uppfyllda om det finns anledning att döma till svårare påföljd än böter och åtalet rör vissa särskilt angivna brott. Närmare bestämt rör

Arbetsmarknads- och socialnämnden

det sig om äktenskapstvång, barnnäktenskapsbrott, vilseledande till äktenskapsresa, hets mot folkgrupp, grov hets mot folkgrupp, olaga diskriminering, överträdelse av utreseförbud enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och brott mot lagen (1982:316) med förbud mot könsstympning av kvinnor. Om brotten organiserad rasism, grov organiserad rasism och stöd åt organiserad rasism samt ett särskilt hedersbrott införs, bör även dessa inkluderas. Regeln ska inte gälla i högre rätt.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Det kräver stor tydlighet i vad som ska räknas som heders- eller hatbrottsmotiv. Dessa två brott är öppna för stora tolkningsskillnader – vilket rättsfall genom åren har visat. Det behöver verkligen klargöras ytterligare då det finns luckor. Räknas det till exempel som hedersrelaterad brottslighet när ett barn tvingas gifta sig mot sin vilja och mot svensk lag? Detta stycke besvarar delvis frågeställningen ovan, men så snart det handlar om en prövningsregel behöver riktlinjer som fastställer att bedömningar görs på samma sätt oavsett rättsinstans. Förutom det är det inte helt lyckosamt att en eventuellt införd regel enbart ska gälla lägre rättsinstanser. Det behöver finnas klarhet kring detta så att man inte riskerar att ett överklagande innebär en helt annan tolkning – annars kan det finnas risk för att rättssäkerheten sätts ut spel.

Utredningens förslag:

Bestämmelsen om utvisningsmen tas bort. Vi föreslår att bestämmelsen i 29 kap. 5 § första stycket 6 brottsbalken, som innebär att domstolen vid straffmätningen ska beakta det men som den tilltalade förorsakas genom utvisningen, tas bort. Utvisningen kommer därmed inte heller att kunna inverka på påföljdsvalet (jfr 30 kap. 4 § första stycket brottsbalken). Utvisningsmenet beaktas i stället när längden på återreseförbudet bestäms.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att utvisningsmen inte har lett till något positivt, men det skulle behöva belysas tydligare vad denna förändring kan komma att innebära.

Utredningens förslag:

Vi har identifierat tre centrala faktorer som påverkar förutsättningarna för att bedriva ett effektivt verkställighetsarbete, nämligen ursprungslandets krav på frivillighet och samarbetsvilja i övrigt, utlänningsens samarbetsvilja och inställning till hemresa, samt samordningen och informationsöverföringen mellan och inom myndigheter. Ursprungslandets krav på frivillighet och bristande samarbetsvilja, liksom utlänningsens samarbetsvilja och inställning till hemresa, är förhållanden som är svåra för svenska myndigheter att påverka. Ett aktivt påverkansarbete kan dock bidra till att utlänningsens samarbetar för att utvisningen ska kunna verkställas. Förutsättningarna för att verkställighet ska kunna ske i anslutning till att straffet avtjänats ökar om detta arbete påbörjas i god tid. Av den anledningen, och av humanitära skäl, anser vi att Kriminalvården bör involveras i arbetet med att förbereda utlänningsens återvändande. Regeringen bör därför ge Kriminalvården i uppdrag att utreda behovet av, och de rättsliga och praktiska förutsättningarna för, att under straffverkställigheten tillhandahålla insatser för att förbereda den utvisningsdömda på återvändande och ett liv i hemlandet. Kriminalvården bör inom ramen för ett sådant uppdrag samråda med Polismyndigheten. Utlänningsens samarbetsvilja kan också påverkas av förekomsten eller frånvaron av incitament av olika slag. Vårt förslag att återreseförbudet ska börja löpa vid dagen för utresa (jfr ovan) minskar incitamentet att förhålla verkställighetsförfarandet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Det finns dock risk för att även detta förslag kommer att leda till godtycklighet i bedömning och beroende av andra för verkställande. Vår tro är att det behövs en annan sorts myndighet än en redan befintlig. Kriminalvården gör ett bra arbete, men hur harmoniseras deras uppdrag för att de ska göra ett uppdrag som detta på ett bra sätt för alla inblandade?

Utredningens förslag:

Frågor om samordning och informationsöverföring hanteras för närvarande inom ramen för pågående utvecklings- och samverkansarbeten inom och mellan berörda myndigheter. I denna del lämnas därför inga förslag till åtgärder.

Att neka uppehållstillstånd på grund av brott

Utredningens förslag:

Den allmänna bestämmelsen om nekande av uppehållstillstånd på grund av brott skärps. För att den allmänna bestämmelsen om nekande av uppehållstillstånd på grund av brott inte ska tillämpas alltför återhållsamt i förhållande till de tillståndsgrunder som den i dag omfattar, anser vi att den bör skärpas. Vi föreslår därför att bestämmelsen utformas på så sätt att det vid prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd – med de undantag som även nu gäller beträffande flyktingar med flera – särskilt ska beaktas om den sökande gjort sig skyldig till brott eller brott i förening med annan misskötsamhet.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Återigen anser vi att det behövs ett förtydligande av – i detta fall – misskötsamhet.

Att återkalla uppehållstillstånd på grund av brott

Utredningens förslag:

Det bör inte införas en allmän regel om återkallande av uppehållstillstånd på grund av brott som en utlänning begått i Sverige. Ett beslut om utvisning på grund av brott innebär att de eventuella uppehålls- och arbetstillstånd som tidigare beviljats utlänningen förfaller. Frågan om en utlännings brottslighet ska leda till att han eller hon förlorar rätten att uppehålla sig här hanteras således inom ramen för brottmålsprocessen. Vi anser därför att det inte bör införas någon allmän regel som ger möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd på grund av att utlänningen har gjort sig skyldig till brott här i landet.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Att inte införa ytterligare regleringar är både bra, men även något som kan förvirra tolkningen då det ska regleras i brottmålsprocessen. Då ges det utrymme för tolkningar, vilket kan äventyra rättssäkerheten.

Utredningens förslag:

Det bör inte införas en allmän regel om återkallande av uppehållstillstånd på grund av brott som en utlänning begått utomlands. Vi bedömer att dagens reglering ger tillräckliga förutsättningar för att återkalla ett uppehållstillstånd på grund av brott som utlänningen har begått utomlands. Någon utökad möjlighet att återkalla ett uppehållstillstånd på denna grund bör därför inte införas. Domstolen ska särskilt beakta utlänningens etablering i det svenska samhället. Vid bedömningen av om ett uppehållstillstånd bör återkallas ska, liksom hittills, hänsyn tas till utlänningen anknnytning till Sverige och om andra omständigheter talar mot att tillståndet återkallas. Vi föreslår att regleringen skärps på så sätt att det vid bedömningen av utlänningens anknnytning till Sverige särskilt ska beaktas i vilken utsträckning utlänningen har etablerat sig i det svenska samhället. Ändringen motsvarar den som föreslås beträffande utvisning på grund av brott.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Vi är eniga med utredningen om att de uppräknade brotten behöver beivras på ett kännbart sätt. Det behöver bli allmänt känt i samhället att dessa brott inte tolereras och att de leder till att vistelsen i Sverige kan komma att avslutas. Att inte införa ytterligare regleringar är både bra, men även något som kan förvirra tolkningen då det ska regleras i brottmålsprocessen. Då ges det utrymme för tolkningar, vilket kan äventyra rättssäkerheten.

Utredningens förslag:

Uppdraget att stärka skyddet mot utvisning för brottsoffer

Betänketid för offer för människohandel och människoexploatering. Socialnämnden bör ges behörighet att ansöka om betänketid. Ett tillfälligt uppehållstillstånd om 30 dagar kan ges ett utländskt brottsoffer eller vittne som vill ha betänketid för att återhämta sig och för att kunna ta ställning till om han eller hon vill samarbeta med brottsutredande myndigheter. Endast förundersökningsledaren får i dag ansöka om betänketid. Vi föreslår att en ansökan om uppehållstillstånd för betänketid också ska få göras av socialnämnden i de fall det finns anledning att anta att utlänningen har utsatts för människohandel eller människoexploatering. Ändringen föreslås för att rätten till betänketid inte ska bli illusorisk när sådana brottsoffer identifieras utanför rättsprocessen.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Detta är något som arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar då människor som lever i skydd till exempel på grund av hedersrelaterad problematik kan vara för rädda för att våga anmäla kan ha lättare att ta hjälp av socialtjänsten.

Utredningens förslag:

Skyddet mot utvisning för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet

Skyddsreglerna vid brutna anknnytningar ger ett tillräckligt skydd mot att fortsatt uppehållstillstånd nekas. En huvudregel enligt utlänningslagen är att en utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning får beviljas ett nytt tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd på den grunden endast om förhållandet består. Om förhållandet har upphört får uppehållstillstånd dock ändå ges enligt 5 kap. 16 § tredje stycket 2 om förhållandet har upphört främst på grund av att i förhållandet utlänningen, eller utlänningens barn, utsatts för våld eller för annan allvarlig kränkning av sin frihet eller frid. Om förutsättningarna för uppehållstillstånd enligt denna bestämmelse inte är uppfyllda, kan uppehållstillstånd ändå beviljas med stöd av 5 kap. 16 § tredje stycket 3 utlänningslagen, om andra starka skäl talar för det. Vi bedömer att dessa regler ger

Arbetsmarknads- och socialnämnden

ett tillräckligt skydd mot utvisning för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet. Vi föreslår därför inte någon ändring av dessa bestämmelser.

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Detta är något som arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar då människor som lever i skydd till exempel på grund av hedersrelaterad problematik kan vara för rädda för att våga anmäla kan ha lättare att ta hjälp av socialtjänsten.

Utredningens förslag:

En regel till skydd mot återkallelse av uppehållstillstånd vid brutna anknytningar införs. Att ett tillståndsgrundande förhållande upphör innebär inte bara att fortsatt uppehållstillstånd kan nekas. Det kan också få till följd att ett redan beviljat tillstånd återkallas. Någon lagstadgad skyddsregel för det fall förhållandet har upphört på grund av allvarliga kränkningar, lik den som gäller när fråga är om att bevilja fortsatt uppehållstillstånd, finns inte. För att stärka skyddet mot utvisning för den som drabbas av hedersrelaterad brottslighet eller annars utsatts för allvarliga kränkningar i det tillståndsgrundande förhållandet, föreslår vi att en sådan regel införs. Regeln bör utformas efter förebild av skyddsregeln i 5 kap. 16 § tredje stycket 2 utlänningslagen

Arbetsmarknads- och socialnämndens remissvar:

Detta är något som arbetsmarknads- och socialnämnden anser kan vara kontroversiellt ur flera aspekter. Dels kan det komma att innebära att anmälningar om till exempel hedersrelaterat våld inte görs av rädsla för att man som utsatt ska bli utvisad. Redan idag är mörkertalet stort och med denna regel riskerar det att öka. Dessutom finns det skäl att misstänka att en regel som denna kan komma att minska chansen för familjeåterföreningar.